

Nem mese ez - mondja Turandot rendezője

● **Miért éppen Münchenben tanul?**

– Itthon nagyon ritkán idtának képzést operarendezőknél – helyesen, hiszen gondolja meg, mi lenne, ha évente 5-6-an kerülőnének erre a pályára? Nem olyan méretű a magyar operajátszás. Az Operaházban rendezőasszisztensként dolgoztam három évig és törtem a fejem, hogyan lépjek tovább. Tájékoztatót kértem egy csomó iskolától, éppen a müncheni zeneművészeti főiskolán indult operarendezői szak. A német színházkultúra mindig is érdekelt, örültem, hogy fölvetek.

● **Milyen a főlvételi?**

– Mint a színészképzésben, három forduló. Először egy általam választott opera rendezési koncepcióját kellett ismertetnem, makettekben bemutatni a színpadképet, a jelmezeket, elég részletezően. A második fordulóban zenei vizsga van, összhangzattan, zeneelmélet és a többi. A harmadik alkalommal egy ott megadott operán kell dolgozni – szereplőkkel.

● **Az operarendezés – általában a rendezés – megtanulható szakma?**

– Magam sem tudom pontosan. Egyre inkább az a meggyőződés, hogy a rendezőnek elsősorban élményekre van szüksége, aztán olyan képességekre, hogy amikor dolgozik, akkor képes legyen megfelelően mozgósítani az élményeit. Azért is mentem szívesen külföldre, mert ha élményeket akarok, nem ülhetek folyton egy helyben.

● **Információim szerint ez egyáltalán nem jellemző önre! Most 26 éves, eddig rengeteg helyen, sokféle dolgot csinált. Például színpadkötő. És még?**

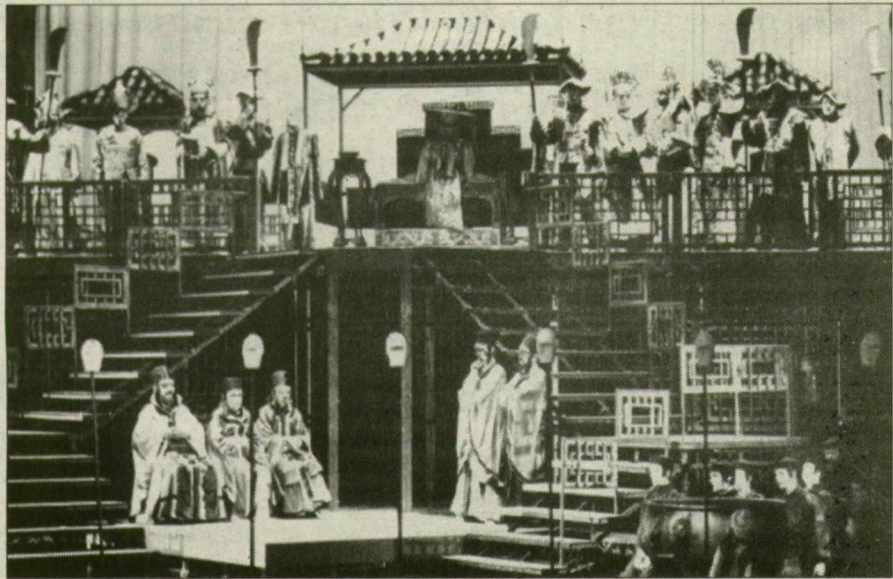
– Színész szerettem volna lenni – és lehetséges, hogy egyszer még játszani is fogok, nem mondtam le erről véglegesen. A Nemzeti Színház stúdiója voltam, azelőtt is részt vettem sok amatőr előadásban, színjátszóköri, gyerekek-

Bármily meglepő: az Eötvös Cirkusz valóban Eötvös-cirkusz. Majdnem a társulat felét adja az Eötvös család, ugyanis a neves zenebohóc, Eötvös Gábor fia, unokája, felesége, sőt felesége rokonai is itt lépnek porondra. Igazi cirkuszdinasztia. A művészet megannyi ágát művelik ők, hiszen a családban csak két bohóc van, a többiek állatidomárok, zsonglörök, bűvészek, az unoka, Chily például fellép a műsorban illuzionistaként és van egy hulahop- produkciója is. Ő egyébként az Eötvös dinasztia legfiatalabb képviselője, s a három unoka közül az egyetlen, aki megmaradt a manézis világában.

A műsorból hiányoznak a cirkusz nagyvadjai, nincsenek elefántok, tigrisek vagy oroszlánok. Három medve és egy csapat vidám majom szerepel a programban, mert ahogy Eötvös Gáborné fogalmaz: ők szeretik az állatokat. Nem akarják szűk kettecsét nyomorított szállítani. Eötvös Tibor cirkuszigazgató szerint a nagyvadak miatt kettecséptése meg is töri a műsor lendületét. A program pedig lendületes, a produkciók gördülékenyen követik egymást, s a majmok is virgoncok. Ezt fotósunk is tanúsítja, miután sikeresen megbirkózott az egyik majmocskával, aki a fényképezőgépet szerette volna megszerezni a nyakából.

Nem túlzás, hogy az Eötvös cirkusz már lassan száz éve szórakoztatja az embere-

Ma este: operabemutató



Jelenet az előadásból. (Fotó: Gyenes Kálmán)

A Szegedi Nemzeti Színház operatársulata ma, pénteken mutatja be Puccini utolsó művét, a Turandotot. A premierszereposztás: Turandot: Misura Zsuzsa m.v., Liu: Vámosy Éva, Kalaf: Bándi János m.v., Timur: Laborfalvi Soós Béla m.v., Altoum császár: Bárdi Sándor, Ping, Pang, Pong: Vághelyi Gábor, Piskolti László, Réti Csaba, Egy mandarin: Kővári Csaba. A díszlettervező Szendrőnyi Éva m.v., a jelmeztervező Jánoskúti Márta m.v. Karigazgató: Gyüdi Sándor. A bemutatót Molnár László vezényli a Szegedi Szimfonikus Zenekart. Az előadást debütáns vendégművész, Kovalik Balázs rendez, vele a főpróba előtt készült interjúnk. A premier előtt, 6 órakor Fricsay Ferenc- emlékkiállítás nyílik a színház előcsarnokában, melyet a németországi Fricsay Társaság rendez.

nek szóló programokban. Tanultam zenét, fuvaláztam és zongoráztam, most énekelni tanulok a főiskolán. A Holló Színháznak alapító tagja voltam. És üttörővasutas is.

● **Az angol humort favorizálja?**

– Nagyon szeretem, de a valódi, abszurd angol humor, nem a magyar utánzatát. Ízlésszerű differenciák miatt váltam meg a Holló Színházról.

– Nem úgy tűnik, mintha élete első – és mindjárt ilyen roppant feladatot jelentő – operarendezése közben agyonnyomná a felelősség súlya.

– Örülök. Pedig már fogtam öt kilót, lerágtam az összes körmömöt, az utóbbi napokban aludni sem tudok, állandóan örül az agyam. Nagyon régóta dolgozunk együtt a darabon alkotótársaimmal, csiszoljuk a dolgokat, a sze-

replőkkel szintén, de mindig új helyzet van, most például a világítás...

● **A német operajátszás hagyományait, vagy jelenének hatásait felfedezték majd a szegedi Turandoton?**

– Semmit sem tudok mutatni ebben az előadásban, amit németországi tanulmányaim és élményeim során szedtem volna össze. Még a müncheni Ponelle-rendezést sem néztem meg, nehogy ne tudjak védekezni az önkéntelen hatások, áthallások ellen. Egyébként nem is lenne emészthető a magyar közönség számára, ami a német operaszínpadokon már bevett dolog. Ha mondjuk kék-sárga háromszögek és piros falak között játszanánk a Turandotot, itt feltehetően nem keltenék lelkesedést. A magyar közönség az erősen realista játékmóddhoz szokott, általában a hazai színjátszás erőteljesen szövegcentrikus. Ez nem baj, csak egysíkúságot jelent. A német játésmód is, mert az a másik véglet: személytelen. A Turandotban

nem akartam semmit, ami szögesen ellentétes dolog lenne a történettel.

● **A kínai hercegnőről szóló mesével?**

– Nem mese ez! Igaz, nem is a csupasz valóság. Hanem egy szimbolikus mű. Nem gondolhatja komolyan senki, hogy Puccini a két háború között, 1924-ben mesejátékon dolgozik – gyereklelkű felnőtteknek! Amikor túl vagyunk a Strauss Salomé és az Elektrán! Bartók! Egyébként – egyik Puccini-opera sem mese. Éppen ez az a korszak, amikor mindenki szimbólumot választott. Érdekes témák keringtek a levegőben, mint például a női emancipáció. Turandot alakjára is hatással volt a dolog, de az legalábbis biztos, hogy nem ő, hanem Liu az igazi Puccini-hősnő.

● **Fel lehet-e készülni egy opera megrendezésére?**

– Mint mondtam, élmények kelljenek. Hogy mi jött most elő a korábbi élményeimből? Kína mindig nagyon érdekelt, sokat olvastam, filozófiai könyveket, a maszkművésztükkel is foglalkoztam, a természetgyógyászattal... Olvastam az utolsó császár életéről, a kínai építészetéről. De nem ez a leglényegesebb, hiszen mindig olvasok, mindenfelől. Először is a művet kell olvasni. Aztán – például Puccini élettrajzát. Nem lehet tagadni, hogy – bár a Ponelle nem néztem meg – korábbi előadáslélmények hatása alól biztosan nem tudtam teljesen szabadulni. Mondok egy példát: tizenéves koromban láttam a Turandotot Oláh Gusztáv díszletében, a körkapuval; ez olyan hatással volt rám, hogy amikor a szegedi szabadtérin láttam, emlékszem, retentő csalódott voltam, amiatt, hogy „normális”-a kapu...

● **A körkapu – és még? Milyen lesz ez a Turandot?**

– Gazdag, ahogy kell. Irreálisan kevés pénzből. Tudom én, hogy ez is sok most a színháznak, de állítom, kizárólag az emberi hozzáállás, a partnereim odaadásán múlt, hogy olyan előadást sikerült kiállítanunk, amely a világ bármelyik operaszínházában megállná a helyét.

Sulyok Erzsébet

„...napjainkban is vannak olyan megnyilatkozások, amelyek – Nagy László szavaival élve – azt hiszik, hogy „lehet a porban húzgálni az Isten repülőjét”. Azokra a megnyilatkozásokra gondolok, amelyek – nemrég a Magyar Fórumban olvastam ilyet – összekeverik Németh László egy-egy töprengő mondatát Erdélyi József legsikerületlenebb mondataival, vagy Szabó Dezső gőzölgéseivel. A nyájas olvasó így nehezen tudja eldönteni, melyik, kitől való.”

Eljön az író reneszánsza

Annus József

a Németh László-konferenciáról



A Tisztáj főszerkesztője szerint a félremagyarázásoktól kell védeni a Németh László-i életművet

Németh László életművének neves kutatói, elemzői tartottak előadást tegnap a városháza dísztermében azon a konferencián, melyet az író kultúra-, tudomány- és művészettudományokért rendezett a Németh László Társaság, a Tisztáj Alapítvány és a szegedi önkormányzat. A tanácskozásról és Németh László művének mai megítéléséről a program délelőtti részében elnöklő Annus József író, a Tisztáj főszerkesztőjét kérdeztük.

– Rendkívül fontos, hogy ilyen konferenciák létrejöjjenek, és hogy a Németh László Társaság létezzék. A Németh László-i életmű az a „költőmb” ebben a században, amelyet éppen a mérete miatt is nagyon nehéz körbejárni. Emiatt rendkívül sokan próbálják különböző nézetekből látni és sajnos lehnézni olyan mélységekre, ahová nem illik. Tapasztaltuk ezt az elmúlt négy-öt évben és azt megelőzően is, de napjainkban is vannak olyan megnyilatkozások, amelyek – Nagy László szavaival élve – azt hiszik, hogy „lehet a porban húzgálni az Isten repülőjét”. Azokra a megnyilatkozásokra gondolok, amelyek – nemrég a Magyar Fórumban olvastam ilyet – összekeverik Németh László egy-egy töprengő mondatát Erdélyi József legsikerületlenebb mondataival, vagy Szabó Dezső gőzölgéseivel. A nyájas olvasó így nehezen tudja eldönteni, melyik, kitől való. Többben olyan hírbe

ez az életmű? A konferencia anyagán is látszik, hogy a legkülönbözőbb területek tudósait foglalkoztatja...

– Igen, a konferenciának nehéz a pontos tematikáját megjelölni, hiszen szűken vett esztétikai kérdésektől Bihari Mihály nagy érdeklődéssel fogadott Németh László szocializmus-képéről szóló előadásáig igen széles a skála. Ami a Németh László-i gondolkodást illeti, azt hiszem, még ezután lesz igazán élő. Úgy vélem, előtte vagyunk egy Németh László reneszánsznak. A drámáira gondolva: sokak szerint könyvdramák, de az élet és néhány tehetséges ember már bizonyította, hogy a színpadon is megállják helyüket, ha az eredeti gondolatára s nem a dramaturgiai gyöngéire figyelnek. Vagy: a nagyszék. Vagy: a szomszéd népek megbékéltetésére irányuló törekvés, a Híd-gondolat. Ezek a gondolatok mind-mind a jövőbe néznek és egyre aktuálisabbak.

● **A Tisztáj Alapítvány is magáénak tartja ezt a szellemiséget. Mi újság az alapítvány háza táján?**

– Mint minden hasonló alapítvány, rettetenes kinek között élünk, tudniillik miniket ugyan a megyei önkormányzat alapított, de a rendező nem olyan, hogy az alapító a végtelen időnkig el is látja ezeket az alapítványokat. A kapott összeghez mindig hozzá kell „koldulni” a pénzt: tavaly például többet kellett máshonnan megszerezni, mint amennyit a megyei önkormányzat adott. Ez bizony mindig rengeteg gondnal-bajjal jár. A legjobbat, amit ebben a világban tudok mondani, az, hogy élünk.

P. J.

● Az Eötvös Cirkusz

Nincs mááásik!

Pontosan ma délelőtt érkezik Szegedre hazánk egyik legnevesebb utazó társulata, az Eötvös Cirkusz: Rókuson verik fel fűtött sátrukat és egy hétig maradnak nálunk. Mi azonban már láttuk a produkciójukat, hiszen eddig a megyét járták végig, s néhány napja Hódmezővásárhelyre utaztunk, hogy meglessük a cirkusz titkát.

ket. Igaz, nem szüntelenül, hiszen negyven évig nem léteztek:

– 1950 október 5., Lajosmizse, felejtetetlen dátum – emlékezik vissza Eötvös Gáborné. – Este még felléptünk, másnap pedig államcsitották a cirkuszt. A Magyar Cirkusz és Varieté Vállalat alkalmazottai lettünk, állami dolgozók, s csak napidíjért szerepelhettünk külföldön, három évente egyszer-kétszer. De a világért sem akarunk panaszkodni. Három évvel ezelőtt hívtuk újra életre az Eötvös cirkuszt, szeretnénk ugyanis visszaszerezni a műfaj régi hírnevét. Szükség is van rá, mert a rengeteg szedett-vedett vándorcsoport alaposan lejáratotta ezt a műfajt. Hiszen a cirkusz is külön műfaj, ahol elválnak az ócsa a tiszta bűzától. Az Eötvös cirkusz társulatában elismerések sora bizonyítja a minőséget; Jászai díjak, érdemes művészek, a Monte Carlo-i Cirkuszfesztivál nyertesei, a Párizsi Cirkuszfesztivál díjnyertesei. A minőség mellé azonban

nem társul népes siserehad, ma már felkopna az álla egy túlméretes cirkusznak. Így fordul elő Eötvösök ablaka mögött ül az ország egyetlen Jászai-díjas pénztárosa.

Eötvös Gábor idén már hetvennégy éves, azonban ő már harminc éve nem öregszik. Díjai vannak neki is – Jászai-díj, érdemes művész, a Magyar Köztársaság Csillagrendje –, ám szerinte mégsem ezek számítanak, hanem a mosoly, a nevetés és a taps. A „Van mááásik!”

világhírű és -sikerű produkció. Többen próbálták már utánózni, ezért le is védették a számot.

– Egészen egyszerűen született a produkció. Azt hiszem, a hatvanas években szerepeltünk a Vajdaságban, s az egyik előadáson beakadt az egyik hangszer a kabátom zsebébe. Ráncigáltam, nem jött. Ekkor vágtam ki magam: van mááásik! – és nevetett a közönség.

Hasonló körülmények között született a másik nevezetes mondás is: maestro, musika, tsak-tsak. Ennyi volna a titok?



Ritka pillanat: Eötvös Gábor smink nélkül. (Fotó: Tésik Attila)

– A nevetésre jut a műsorban 13-15 perc, ezalatt kell produkálni – meséli tovább Eötvös Gábor. – Egyébként valójában is van másik, mert a fiam remélhetőleg átveszi a stafétabotot. Már elég idős és jó bohóc.

Ne csodálkozzunk, jó bohóc nem lehet fiatalon az ember. Hiszen nem könnyű ez a mesterség. Ha a légtornász leesik a trapézról, akkor másodjára nagyobb taps csattan. A poénoknál nincs második lehetőség.

Takács Viktor



MEGHÍVÓ
A JÓGA A MINDENNAPI ÉLETBEN
TÁRSASÁG MEGHÍVJA ÖNT
UMA DEVI
bécsi jógaoktató
Hatha Jóga Krija
című előadására
1995. október 20-án 19 órától
a Talent Centerbe (Szeged, Fürj u. 92/B)
Belépődíj: 150 Ft/fő



SPRANZ-SÉRVKÖTŐK (60)
Bízzék az ORKI által minősített, 80 év óta több száz ezer példányban eladott, kiváló német találmányban! Rugó és csombszj nélkül, mm-re pontosan a sérvkapura állítható be, teljes védelmet nyújt a lágyék-, a here-, a köldök-, és a hasfal sérvére.
Információ (levél cím): Spranz Kft.
Pilisborosjenő, Fő u. 3. 2097 Tel./fax: 06-26-334-322
Mérethez rendelhető: 95. október 25., szerda
Szentes, 10.00-11.00 óra Szt. Damján Patika, Sima F. u. 42.
Szeged, 13.00-15.00 óra
Vasas Szt. Péter Gyógyszertár, Kossuth L. sgt. 62.
95. október 26., csütörtök
Szeged, 9.00-10.00 óra
Vasas Szt. Péter Gyógyszertár, Kossuth L. sgt. 62.

Legyen a munkatársunk!
Legalább középfokú végzettséggel és felsőfokú német nyelvvizsgával várjuk jelentkezését cégünkél, az MKM Rt. Kisteleki Kábelgyárában.
Telefon: 364-822.
Oláhné dr. Görög Judit